

Πρόγραμμα Ελλάδα – ΟΟΣΑ:
Παροχή Τεχνικής Βοήθειας για την
Καταπολέμηση της Διαφθοράς

Επαλήθευση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης στην Ελλάδα: Κατευθυντήριες γραμμές για τυποποιημένες διαδικασίες ελέγχου

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται με την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται εδώ δεν αντανακλούν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ. Το παρόν έγγραφο, καθώς και οποιοσδήποτε χάρτης περιλαμβάνεται στο παρόν, δημοσιεύονται με κάθε επιφύλαξη ως προς το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, ως προς τον καθορισμό των διεθνών συνόρων και των ορίων και ως προς το όνομα κάθε χώρας, πόλης ή περιοχής.

Λίγα λόγια για τον ΟΟΣΑ

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αποτελεί ένα φόρουμ μέσω του οποίου οι κυβερνήσεις συγκρίνουν και ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους σε σχέση με πολιτικές που έχουν υλοποιήσει, προσδιορίζουν τις ορθές πρακτικές υπό το φως των αναδυόμενων προκλήσεων και προωθούν αποφάσεις και συστάσεις για τη δημιουργία καλύτερων πολιτικών για μια καλύτερη ζωή. Η αποστολή του ΟΟΣΑ είναι να προάγει πολιτικές που βελτιώνουν την οικονομική και κοινωνική ευημερία των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο.

Λίγα λόγια για το Πρόγραμμα Ελλάδας-ΟΟΣΑ

Η ελληνική κυβέρνηση δίνει προτεραιότητα στο αγώνα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας και, με τη συνδρομή των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, δεσμεύεται να αναλάβει άμεσα δράση. Υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς (ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.), το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο κατά της Διαφθοράς (ΕΣΚΔ) προσδιορίζει τους βασικούς τομείς που χρήζουν μεταρρύθμισης και προβλέπει ένα λεπτομερές σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας. Ο ΟΟΣΑ, σε συνεργασία με την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέπτυξε μια σειρά επικουρικών δράσεων για την εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς. Το έργο αυτό έχει προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2018 και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ελλάδα. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα του προγράμματος](#).

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή	5
2. Βήματα επαλήθευσης	7
2.1 Επισκόπηση/διάγραμμα ροής.....	7
2.2 Τυπικός έλεγχος.....	8
2.3 Έλεγχος υποβολής	8
2.4 Αριθμητικός/λογικός έλεγχος.....	9
2.5 Έλεγχος	12
3. Ολοκλήρωση της επαλήθευσης	17
3.1 Διαβίβαση των υποθέσεων	17
3.2 Καταγραφή και αρχειοθέτηση	17
4. Παράρτημα: Σχέδιο κριτηρίων κινδύνου	19
4.1 Εσωτερική συνοχή της δήλωσης	19
4.2 Αλληλουχία με προηγούμενες υποβληθείσες δηλώσεις	23
4.3 Επιπλέον σκέψεις	24

1. Εισαγωγή

Στην Ελλάδα υπάρχουν τέσσερα¹ κύρια όργανα ελέγχου για την επαλήθευση των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης:

- Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α ν.3213/2003 (Επιτροπή 3Α)
- Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης-Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (Γ' Μονάδα)
- Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ)
- Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (ΔΕΥ ΕΛΑΣ).

Παράλληλα, άλλες ελεγκτικές αρχές μπορούν να επαληθεύσουν τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης ενός υπαλλήλου σε ad hoc περιπτώσεις, παραδείγματος χάριν όταν λαμβάνουν κάποια σχετική καταγγελία ή σε περίπτωση που εγείρονται ερωτήματα στα πλαίσια κάποιας εσωτερικής διαδικασίας (π.χ. πειθαρχικές διαδικασίες). Οι φορείς αυτοί είναι κυρίως οι εξής: Το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Οικονομικών, και η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Σήμερα, τα όργανα ελέγχου δεν εφαρμόζουν τυποποιημένες διαδικασίες σε ότι αφορά τον έλεγχο δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στις διαρκείς μεταρρυθμίσεις που έχει υποστεί το σχετικό θεσμικό πλαίσιο μέχρι σήμερα.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν ως στόχο να καταγράψουν τα βασικά βήματα, τα οποία μπορούν να ακολουθούν οι ελεγκτές κατά τη διαδικασία της επαλήθευσης και του ελέγχου μιας δήλωσης. Ως εκ τούτου, οι οδηγίες αυτές λειτουργούν μόνο ως ένα υπόδειγμα της εφαρμοστέας διαδικασίας. Η κατάρτιση ενός πλήρους εγχειριδίου ελέγχου θα υπερέβαινε το πεδίο εφαρμογής του παρόντος έργου Παροχής Τεχνικής Βοήθειας και θα αντιμετώπιζε σημαντικές δυσκολίες δεδομένης της πολυπλοκότητας του υφιστάμενου συστήματος:

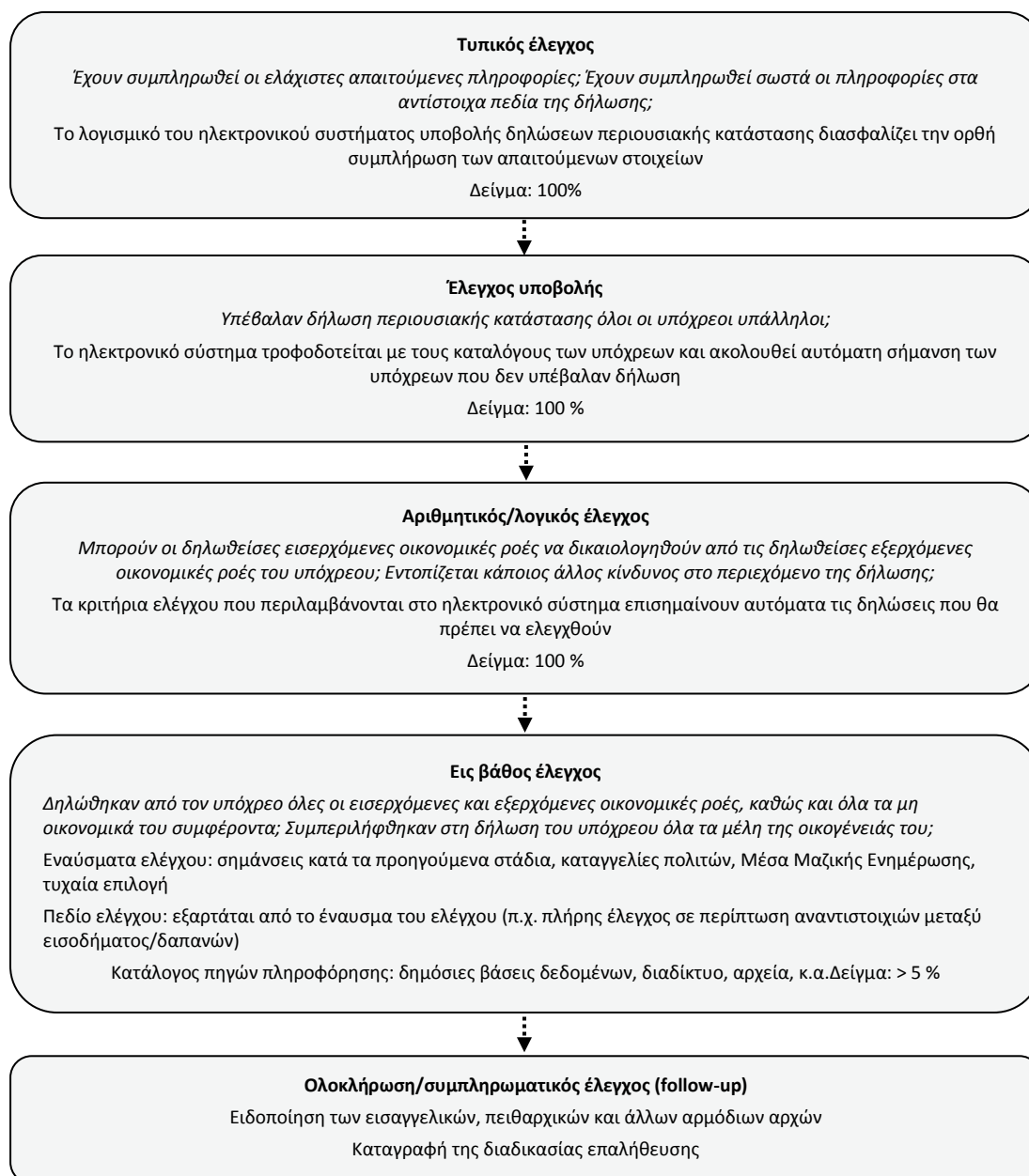
1. Μέχρι πρότινος, στα όργανα ελέγχου συμπεριλαμβανόταν και η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής. Ωστόσο, σύμφωνα με το ά. 83 ν. 4504/2017, ο οποίος τροποποιεί τις ρυθμίσεις των ά. 1 και 3 ν. 3213/2003, οι κατηγορίες υπόχρεων που υπέβαλαν τις δηλώσεις τους στην Υπηρεσία αυτή έχουν μοιραστεί μεταξύ της Γ' Μονάδας (για το πολιτικό προσωπικό) και της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (για τους ένστολους).

- Πρώτον, κάθε όργανο εποπτείας έχει τις δικές του ιδιαιτερότητες (π.χ. η Επιτροπή 3Α ελέγχει όλες τις δηλώσεις που υποβάλλονται σε αυτήν, ενώ τα υπόλοιπα όργανα ελέγχου καλούνται να επιλέγουν τις δηλώσεις που εν τέλει ελέγχουν, λόγω του μεγάλου αριθμού δηλώσεων που λαμβάνουν). Επιπλέον, το κάθε όργανο διαθέτει διαφορετικές εξουσίες ως προς την επαλήθευση του περιεχομένου μιας δήλωσης.
- Δεύτερον, μόνο οι ίδιοι οι ελεγκτές, οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν αυτές τις διαδικασίες, είναι σε θέση να γνωρίζουν και να συμφωνήσουν ποια θα πρέπει να είναι τα επί μέρους βήματα προσδιορίζοντάς τα με ακρίβεια, κάτι που εκφεύγει του σκοπού του παρόντος υποδείγματος.

Η προστιθέμενη αξία των τυποποιημένων διαδικασιών για κάθε όργανο εποπτείας ή/και μιας ενιαίας διαδικασίας που θα εφαρμόζεται ομοιόμορφα από όλα τα όργανα έγκειται στο εξής: Αφενός εξασφαλίζεται η θεσμική μνήμη ως προς το περιεχόμενο και την ουσία της διαδικασίας επαλήθευσης μέσω της λεπτομερούς καταγραφής των επί μέρους βημάτων, ανεξαρτήτως των οποιωνδήποτε αλλαγών προσωπικού. Αφετέρου, αυτού του είδους η καταγραφή μπορεί επίσης να βελτιώσει την αντίληψη και τον συντονισμό των οργάνων ελέγχου. Τέλος, οι σαφώς καθορισμένες πρότυπες διαδικασίες προστατεύουν τους ελεγκτές στο πλαίσιο ενδεχόμενων νομικών διαδικασιών, κατά τις οποίες οι ελεγχόμενοι ισχυρίζονται ότι ο έλεγχος πάσχει λόγω της απουσίας κριτηρίων επιλογής του δείγματος ελέγχου, καθώς και τυποποιημένης διαδικασίας επαλήθευσης.

2. Βήματα επαλήθευσης

2.1 Επισκόπηση/διάγραμμα ροής

2.2 Τυπικός έλεγχος

Το στάδιο αυτό εκτελείται κυρίως από το ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης. Με τις αναπτυσσόμενες λίστες του συστήματος (pull down menu) και την ειδοποίηση του χρήστη σε περίπτωση λάθους διασφαλίζεται η συμπλήρωση των ελάχιστων απαιτούμενων πεδίων με τα ζητούμενα στοιχεία. Για παράδειγμα, ελέγχεται κατά πόσον έχουν συμπληρωθεί όλα τα ψηφία του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης. Επίσης ελέγχεται αυτόματα κατά πόσον έχει συμπληρωθεί σωστά το πεδίο που αφορά στους αριθμούς κυκλοφορίας οχημάτων, ώστε να μην περιλαμβάνεται η ημερομηνία αγοράς.

Εάν, παρά τα φίλτρα προστασίας του ηλεκτρονικού συστήματος, εξακολουθούν να υπάρχουν τυπικά σφάλματα, το όργανο ελέγχου είτε διορθώνει τα προφανή λάθη και ενημερώνει τον εν λόγω υπόχρεο, ή ζητεί τα ορθά στοιχεία από τον υπόχρεο. Όλες οι διορθώσεις πρέπει να καταγράφονται στο σύστημα (ή στο έντυπο της δήλωσης, εφόσον υποβάλλονται μόνο σε έντυπη μορφή). Οι διορθώσεις μπορεί να είναι σημαντικές κατά την περαιτέρω εξέλιξη μιας υπόθεσης και ειδικότερα στο πλαίσιο του ελέγχου, καθώς μπορούν να συμβάλουν στην απόδειξη της πρόθεσης του υπόχρεου να «εξαπατήσει» κατά την δήλωση της περιουσιακής του κατάστασης.

2.3 Έλεγχος υποβολής

Ο έλεγχος υποβολής περιλαμβάνει τέσσερα επί μέρους στάδια:

1. Τον Φεβρουάριο κάθε έτους διαβιβάζονται στα αρμόδια όργανα ελέγχου, κατάλογοι των ελεγχόμενων προσώπων.² Στη συνέχεια, οι κατάλογοι αυτοί τροφοδοτούνται στο ηλεκτρονικό σύστημα, το οποίο επισημαίνει τους υπόχρεους που δεν υπέβαλαν τη δήλωσή τους.
2. Ελέγχεται η πληρότητα των καταλόγων των ελεγχόμενων προσώπων. Αυτό το στάδιο του ελέγχου πραγματοποιείται επί επιλεγμένου δείγματος των καταλόγων ή των στοιχείων που περιλαμβάνονται σε αυτούς. Στο πλαίσιο αυτό, το όργανο ελέγχου μπορεί να ελέγξει εάν ο αριθμός των υπόχρεων σε υποβολή δήλωσης, αντιστοιχεί με τα σχετικά στατιστικά στοιχεία και κατά πόσο η ενδεχόμενη αύξηση ή μείωση του αριθμού αυτού δικαιολογείται.
3. Το όργανο ελέγχου διερευνά περιστατικά που καταγγέλλονται από πολίτες ή γίνονται γνωστά από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, κλπ. και αφορούν στη μη υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης από υπόχρεο.
4. Αμφισβητήσεις ως προς την ιδιότητα του υπόχρεου επιλύονται με πράξη των κατά περίπτωση αρμοδίων οργάνων ελέγχου, η οποία εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου ή των οργάνων, που είναι αρμόδια να υποβάλλουν την κατάσταση υπόχρεων.

2. Το άρθρο 1, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου 3213/2003.

2.4 Αριθμητικός/λογικός έλεγχος

Το βήμα αυτό υποδεικνύει τις «ύποπτες» δηλώσεις. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί, ότι σε αυτό το στάδιο δεν μπορούν να εντοπιστούν όλες οι δηλώσεις που θα πρέπει ενδεχομένως να ελεγχθούν εις βάθος. Οι περιπτώσεις παράνομου πλουτισμού που τεχνηέντως αποκρύπτεται στη δήλωση δεν μπορούν να επιλυθούν με αυτοματοποιημένους ελέγχους, παρά μόνο με την εμπλοκή ελεγκτών που θα αναλάβουν τη διερεύνηση της υπόθεσης αριθμητικός/λογικός έλεγχος.

2.4.1 Αριθμητικός έλεγχος

Ο αριθμητικός έλεγχος αφορά την αλληλουχία των οικονομικών στοιχείων της δήλωσης. Ειδικότερα, εξετάζει κατά πόσον οι δηλωθείσες εισερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές δικαιολογούν τις εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές, τις οποίες δηλώνει ο υπόχρεος. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα απαιτούμενα στοιχεία της δήλωσης, οδηγούμαστε στον παρακάτω τύπο:³

Χρηματοοικονομικές ροές κατά την περίοδο αναφοράς (οικονομική χρήση)	
Εισερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές	Εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές
>€ 15,000 σε μετρητά κατά το τέλος της προηγούμενης περιόδου	Ακίνητα >€ 0
Καταθέσεις σε τραπεζικούς και άλλους λογαριασμούς αποταμιεύσεων στο τέλος της προηγούμενης περιόδου	Κινητά >€ 30,000
Έσοδα από κάθε πηγή >€ 0	Τα πλωτά και τα εναέρια μεταφορικά μέσα, καθώς και τα κάθε χρήσης οχήματα >€ 0
Έσοδα από την πώληση περιουσιακών στοιχείων >€ 0 (ως μέρος των «εσόδων από κάθε πηγή»)	Δάνεια που εξοφλήθηκαν >€ 0
Δάνεια που έχουν ληφθεί >€ 0 (ως μέρος των «εσόδων από κάθε πηγή»)	Μίσθωση θυρίδων σε τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα
	Ελάχιστες δαπάνες διαβίωσης
	Μετρητά >€ 15,000 στο τέλος της (τρέχουσας) περιόδου αναφοράς
	Καταθέσεις σε τραπεζικούς και άλλους λογαριασμούς αποταμιεύσεων στο τέλος της (τρέχουσας) περιόδου αναφοράς
= μερικό σύνολο εισερχομένων	= μερικό σύνολο εξερχομένων

3. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την εν λόγω μέθοδο βλ.: Tilman Hoppe/Council of Europe, Practitioner manual on processing and analysing income and asset declarations of public officials, 2013, σελίδα 29, Western Balkans Recommendation on Disclosure of Finances and Interests by Public Officials (2014), υπ' αριθμ. Ε.10.

Οι υπόχρεοι που υποβάλλουν τις δηλώσεις περιουσιακής τους κατάστασης στην Επιτροπή 3Α- συμπληρώνουν δύο επιπλέον πεδία:

- Κάθε οφειλή που προέρχεται από διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και τέλη προς το Δημόσιο και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης >€ 5,000
- Δανειακές υποχρεώσεις προς τρίτους >€ 0.

Τα δύο αυτά επιπλέον πεδία της δήλωσης εξετάζουν τη νομική πλευρά μιας υποχρέωσης, αλλά δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές χρηματοοικονομικές ροές. Αντιθέτως, οι χρεωστικοί τίτλοι ή τα μη εξοφλημένα δάνεια οφείλονται ακριβώς στις μη διαθέσιμες ή ανεπαρκείς χρηματοοικονομικές ροές.

Ορολογία:

Χρηματοοικονομικές ροές	Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης αφορούν ως επί το πλείστον το εισόδημα του υπόχρεου (π.χ. μισθός) και τις δαπάνες του (π.χ. αγορά αυτοκινήτου). Ωστόσο, τα δάνεια δεν μπορούν τυπικά να θεωρηθούν ως εισόδημα (δεδομένου ότι πρέπει να εξοφληθούν). Αντίστοιχη είναι και η περίπτωση των αποταμιεύσεων, οι οποίες δεν λογίζονται ως δαπάνη, καθώς δεν «ξοδεύονται». Ως εκ τούτου, απαιτείται η χρήση ενός ευρύτερου νοηματικά όρου που να καλύπτει τις περιπτώσεις αυτές. Στο πλαίσιο του παρόντος, επιλέχθηκε η χρήση του όρου «εισερχόμενες και εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές».
Οικονομική χρήση/Οικονομική περίοδος	Οι εισερχόμενες και εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές θα πρέπει να εξετάζονται συγκριτικά ως προς την ίδια περίοδο αναφοράς. Δεν έχει νόημα να πει κανείς ότι «ο τάδε υπόχρεος αγόρασε μια έπαυλη πριν την ανάληψη των καθυκόντων του, αλλά η αγορά αυτή δεν δικαιολογείται με βάση τον τωρινό μισθό του κατά τη διάρκεια της θητείας του». Μπορεί να επιλεχθεί οποιαδήποτε περίοδος. Για τις ετήσιες δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, η περίοδος αυτή είναι η προηγούμενη οικονομική χρήση. Ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί και για ολόκληρη τη θητεία του υπόχρεου, ή από το χρονικό σημείο της ανάληψης των καθυκόντων του (π.χ. 7 Ιουλίου) μέχρι και το τέλος του πρώτου έτους της θητείας (31 Δεκεμβρίου)
Μετρητά/καταθέσεις	Οι υπόχρεοι μπορούν να δικαιολογήσουν τις αγορές που πραγματοποιούν κατά την περίοδο αναφοράς, π.χ. ένα αυτοκίνητο, με μετρητά, τα οποία εισέφεραν στην περίοδο αναφοράς («Πλήρωσα το αυτοκίνητο

με αποταμιεύσεις που είχα όταν ανέλαβα τα καθήκοντά μου»). Τα μετρητά/καταθέσεις της αρχής της περιόδου αναφοράς (= τέλος προηγούμενης οικονομικής χρήσης) θα πρέπει να θεωρούνται εισερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές. Τα μετρητά/καταθέσεις στο τέλος της εκάστοτε περιόδου εγείρουν το εξής ερώτημα: «Ποια η πηγή των χρημάτων αυτών που εμφανίζονται σε τραπεζικές καταθέσεις του υπόχρεου κατά το τέλος της περιόδου;». Ως εκ τούτου, μετρητά/καταθέσεις στο τέλος της περιόδου λογίζονται ως εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές.

Περιουσιακά στοιχεία για τα οποία δεν καταβλήθηκε αντίτιμο

Σε περίπτωση μεταβίβασης κυριότητας περιουσιακού στοιχείου με χαριστική αιτία, π.χ. από δωρεά ή κληρονομία, το περιουσιακό αυτό στοιχείο δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε «δαπάνη» ούτε εξερχόμενη χρηματοοικονομική ροή: Ο υπόχρεος απλώς δεν κατέβαλε κάποιο αντίτιμο για την κτήση του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου και ως εκ τούτου δεν δαπάνησε χρήματα. Με άλλα λόγια, ο υπόχρεος δεν απαιτείται να αιτιολογήσει την πηγή των χρημάτων για την κτήση του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, δεδομένου ότι αυτό αποκτήθηκε δωρεάν. Η κατηγορία αυτή των περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εξερχόμενη χρηματοοικονομική ροή, αλλά παραλείπεται (εναλλακτική λύση: τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία να αντισταθμίζονται δηλώνοντας στη στήλη των εισερχόμενων χρηματοοικονομικών ροών το αντίστοιχο ποσό της αξίας τους).

Ελάχιστες δαπάνες διαβίωσης

Οι δαπάνες των υπόχρεων σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης δεν αφορούν μόνο την κτήση μεγάλης αξίας περιουσιακών στοιχείων. Οι υπόχρεοι δαπανούν επίσης χρήματα για την αγορά ενδυμάτων, τροφίμων, έξοδα μεταφοράς, κλπ. Οι δαπάνες αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης. Ωστόσο, θα πρέπει κι αυτές να χρηματοδοτούνται με κάποιο τρόπο. Συνεπώς, οι ελάχιστες δαπάνες διαβίωσης για κάθε άτομο (ή νοικοκυριό) θα πρέπει να προστίθενται στη στήλη των εξερχόμενων χρηματοοικονομικών ροών. Για τον σκοπό αυτό, τα όργανα ελέγχου θα πρέπει να συμβουλευούνται τα σχετικά στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).

Αναντιστοιχία

Σε περίπτωση που οι εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές υπερβαίνουν στο σύνολό τους τις εισερχόμενες, τότε εγείρεται μια αρχική υποψία ότι στη δήλωση του υπόχρεου εντοπίζονται μη δηλωθείσες πηγές εισοδημάτων, οι οποίες χρηματοδοτούν τον πολυτελή τρόπο ζωής του. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμη και η μικρότερη αναντιστοιχία που εντοπίζεται, αποτελεί λόγο σοβαρής ανησυχίας, καθώς πρόκειται συνήθως για την «κορυφή του παγόβουνου». Αυτό έχει σημασία για ενδεχόμενες νομικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο. Το σύστημα υποβολής των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης περιλαμβάνει κατώτατα όρια αξιών, πράγμα που σημαίνει ότι πολλές δαπάνες ήδη λαμβάνονται υπόψη. Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι το ίδιο το σύστημα «επιτρέπει» στους υπόχρεους να δαπανούν περισσότερα από όσα κερδίζουν σε εισοδήματα, χωρίς αυτό να προκαλεί ανησυχίες κατά τον αριθμητικό έλεγχο της δήλωσης. Για παράδειγμα, ένας υπόχρεος μπορεί να αγοράσει 10 τηλεοράσεις ευρείας οθόνης χωρίς να υποχρεούται να δηλώσει την κτήση τους σύμφωνα με το ισχύον σύστημα (κατώτατο όριο 30,000 € για κινητά μεγάλης αξίας).

Ο παρών τύπος υπολογισμού θα πρέπει να εφαρμόζεται δύο φορές, σε περίπτωση που ο υπόχρεος έχει **οικογένεια**: μία για τον ίδιο και μία φορά για το συνολικό εισόδημα όλης της «δηλωθείσας» οικογένειας.

2.4.2 Προτεινόμενα κριτήρια κινδύνου

Το Παράρτημα περιλαμβάνει ένα πλήρες σύνολο των κριτηρίων κινδύνου που θα μπορούσαν να τροφοδοτήσουν το αυτοματοποιημένο λογισμικό σύστημα για τον εντοπισμό των «ύποπτων» δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

2.5 Έλεγχος

2.5.1 Εναύσματα ελέγχου

Οι παρακάτω ενδείξεις μπορούν να αποτελέσουν έναυσμα για εις βάθος έλεγχο:

- Δημοσιεύματα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης σχετικά με συγκεκριμένες υπόνοιες
- Τεκμηριωμένες καταγγελίες (ανώνυμες κι επώνυμες)
- Δήλωση που έχει επισημανθεί ως «ύποπτη» κατά τον αριθμητικό και λογικό έλεγχο

- Τυχαία επιλογή («κλήρωση») ενός ποσοστού των ετήσιων δηλώσεων (π.χ. 5%). Η κλήρωση διεξάγεται από λογισμικό, το οποίο επιλέγει τυχαίο ποσοστιαίο δείγμα των υπόχρεων. Ο αλγόριθμος της επιλογής θα πρέπει να καταγράφεται, όπως και η ημερομηνία και ο τρόπος επίβλεψης της κλήρωσης (ώστε να μπορούν τα στοιχεία αυτά να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικό στοιχείο ενώπιον του δικαστηρίου, σε περίπτωση αμφισβήτησης της επιλογής του δείγματος: για παράδειγμα αν ο υπόχρεος ισχυριστεί ότι συμπεριλήφθηκε αδικώς στο δείγμα λόγω πολιτικής στοχοποίησης). Η τυχαία επιλογή μπορεί να πραγματοποιηθεί, αφού ολοκληρωθεί ο αριθμητικός και λογικός έλεγχος όλων των δηλώσεων, ώστε να είναι γνωστός ο συνολικός αριθμός τους. Αυτό επιτρέπει την προσαρμογή του αριθμού των τυχαία επιλεγμένων δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης ως προς το συνολικό φόρτο εργασίας των υπαλλήλων που διενεργούν τον έλεγχο. Ωστόσο, υπάρχει πάντα ένα ελάχιστο ποσοστό των τυχαία επιλεγμένων δηλώσεων >0%.

2.5.2 Πεδίο ελέγχου

Στο πλαίσιο του ελέγχου εξετάζεται η συνολική χρηματοοικονομική κατάσταση του υπόχρεου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Αριθμητικές αναντιστοιχίες στις εισερχόμενες και εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές
- Παρόμοιες γενικότερες αναντιστοιχίες που εντοπίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια κινδύνου που περιέχονται στο παράρτημα
- Τυχαία επιλογή της δήλωσης
- Το πεδίο του ελέγχου εναπόκειται, σε κάθε άλλη περίπτωση, στη διακριτική ευχέρεια του ελεγκτή, εκκινώντας από τυχόν ύποπτα περιουσιακά στοιχεία και αναλόγως επεκτείνοντας τον έλεγχο σε πλήρη επανεξέταση της συνολικής χρηματοοικονομικής κατάστασης του υπόχρεου.

2.5.3 Συντονισμός

Σε περίπτωση που ο υπόχρεος υπόκειται σε έλεγχο από περισσότερα του ενός όργανα ελέγχου: Το όργανο ελέγχου που επιλαμβάνεται πρώτο θα πρέπει να ενημερώνει το άλλο, ώστε να αποφεύγονται τυχόν επικαλύψεις.

2.5.4 Χρησιμοποιούμενες βάσεις δεδομένων

Κατάλογος με ελάχιστο αριθμό των βάσεων δεδομένων που θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο (ανάλογα με τα δικαιώματα πρόσβασης κάθε οργάνου ελέγχου).

Κατάλογος των βάσεων δεδομένων που θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για πλήρη έλεγχο (ανάλογα με τα δικαιώματα πρόσβασης κάθε οργάνου ελέγχου):

- Δημόσιες βάσεις δεδομένων
 - Φορολογικές αρχές (για έσοδα και δαπάνες)

- Μητρώο οχημάτων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
- Κτηματολόγιο (ακίνητα)
- Ληξιαρχείο (πιστοποίηση εγγύτερων συγγενών, μόνιμης κατοικίας)
- Γενικό Εμπορικό Μητρώο – ΓΕ.ΜΗ. (επιχειρήσεις και εταιρείες)
- Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών & Λογαριασμών Πληρωμών – ΣΜΤΛ & ΛΠ
- Μητρώο Ελληνικού Σήματος (έσοδα από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας)
- Εθνικό Μητρώο Τίτλων (ευρεσιτεχνίες κλπ.)
- Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (για χρηματοοικονομικές συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων)
- Βάσεις δεδομένων για τη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων (δωρεές σε πολιτικά κόμματα)
- Βάσεις δεδομένων της αλλοδαπής (που αφορούν στοιχεία για όλα τα παραπάνω εισοδήματα και δαπάνες στην αλλοδαπή).
- Ανοικτές πηγές πληροφοριών
 - Διαδίκτυο (π.χ. σχετικά με τις δημοσιογραφικές αναφορές περί ιδιωτικής επιχείρησης δημόσιου λειτουργού)
 - Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. φωτογραφίες των περιουσιακών στοιχείων του υπόχρεου)
 - Google Earth και χάρτες Google (φωτογραφίες και γεωγραφική θέση ακινήτων).

Πρόσθετες πηγές που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ad hoc:

- Δημόσια αρχεία
 - Δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες σχετίζονται, για παράδειγμα, με συναφές οικονομικό ζήτημα (εμπορικές διαφορές, διαζύγια, κληρονομίες, κ.λπ.).
- Ιδιωτικές βάσεις δεδομένων
 - Εμπορικοί πάροχοι πληροφοριών σχετικών με επιχειρήσεις ή χρέη
 - Εμπορικοί πάροχοι πληροφοριών σχετικά με τις αξίες ακινήτων ή οχημάτων.
- Ανοικτές πηγές πληροφοριών
 - Πλατφόρμες αγοραπωλησιών (σχετικά με τις αγοραίες τιμές για την εκποίηση περιουσιακών στοιχείων).

- Επιτόπιες παρατηρήσεις (για παράδειγμα σχετικά με χαμηλή δηλωθείσα αξία ακινήτου η οποία θεωρείται ύποπτη)
- Υποχρεωτικά μέτρα από άλλες αρχές: Εισόδημα που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί συνήθως υποκρύπτει την τέλεση αδικημάτων, όπως η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή/και η φοροδιαφυγή. Εφόσον υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία που δημιουργούν υπόνοιες για την τέλεση των ως άνω αδικημάτων, το όργανο ελέγχου θα πρέπει να ειδοποιήσει τις αρμόδιες δικωτικές αρχές, όπως: η Οικονομική Αστυνομία ή άλλη αστυνομική μονάδα, οι Εισαγγελικές Αρχές, η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

2.5.5 Μη δηλωθείσες πηγές πλουτισμού

Βήμα 1

Για την ανίχνευση μη δηλωθεισών πηγών πλουτισμού, ο έλεγχος έχει ως βάση την παραδοχή ότι ο υπόχρεος δεν δήλωσε όλες τις εισερχόμενες και εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές. Ως εκ τούτου, ο κεντρικός άξονας του ελέγχου θα πρέπει «απλώς» να είναι το εξής ερώτημα: Πού θα μπορούσαν να εντοπιστούν ίχνη των οικονομικών συναλλαγών του υπόχρεου.

Βήμα 2

Σε περίπτωση που το όργανο ελέγχου εντοπίζει μη δηλωθείσες εισερχόμενες ή εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές, πρέπει να εφαρμόσει τον παραπάνω τύπο υπολογισμού βάσει πραγματικών στοιχείων (βλ. ανωτέρω).

2.5.6 Σύγκρουση συμφερόντων

Υπάρχουν δύο βασικά είδη σύγκρουσης συμφερόντων:

- Ασυμβίβαστες ιδιότητες (π.χ. απαγορεύεται στους δημοσίους υπαλλήλους η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας)
- Κωλύματα (π.χ. ο δημόσιος υπάλληλος δεν επιτρέπεται να αναλαμβάνει την επίλυση ζητήματος, εάν ο ίδιος ή σύζυγός του ή συγγενής του έχει πρόδηλο συμφέρον στην έκβαση της υπόθεσης).

Η ανάλυση των δεδομένων, όπως πραγματοποιείται για τον οικονομικό έλεγχο, μπορεί να αποκαλύψει τις συγκαλυμμένες **ασυμβίβαστες ιδιότητες**: Αυτό αφορά ιδίως τα έσοδα από κατοχή δεύτερης θέσης εργασίας. Τυχόν μη δηλωθείσα συμμετοχή σε συλλόγους ή ενώσεις που επηρεάζουν τη δημόσια πολιτική μπορεί να εντοπιστεί από το όργανο ελέγχου μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο είτε στους καταλόγους μελών ή από δευτερεύουσες πληροφορίες (π.χ. δελτίο τύπου ή έκθεση σχετικά με εκδήλωση της ένωσης, όπου αναφέρεται συμμετοχή του υπόχρεου).

Για την πληρέστερη διερεύνηση των παραμέτρων ύπαρξης **κωλυμάτων** επιλαμβάνεται το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο.

2.5.7 Πληροφορίες σχετικά με τα μέλη της οικογένειας

Μετά από τον έλεγχο της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης του υπόχρεου, θα πρέπει επίσης να ελεγχθεί μέσω του αρμόδιου Ληξιαρχείου η οικογενειακή κατάστασή του, ώστε να εξακριβωθεί κατά πόσο ο υπόχρεος δήλωσε όλα τα μέλη της οικογένειάς του (σύζυγος και ανήλικα τέκνα).

3. Ολοκλήρωση της επαλήθευσης

Δύο είναι τα πιθανά αποτελέσματα της επαλήθευσης: Εντοπισμός παρατυπίας στη δήλωση (παράλειψη δήλωσης στοιχείων, αναντιστοιχίες εσόδων και δαπανών) ή ορθή και ακριβής συμπλήρωση της δήλωσης.

3.1 Διαβίβαση των υποθέσεων

Σε περίπτωση παρατυπίας, η υπόθεση διαβιβάζεται ως εξής:

- Στην εκάστοτε αρμόδια αρχή για την επιβολή των αντίστοιχων κυρώσεων:
 - Εισαγγελικές Αρχές (όλες οι ποινές που προβλέπονται στα άρθρα 3B(6), 6(2), 6(3), 6(4), 6(5), 7, 8(3), του νόμου 3213/2003)
 - Πειθαρχικά όργανα.
- Σε όλες τις συν-αρμόδιες αρχές ανάλογα με την περίπτωση:
 - Φορολογικές αρχές για περιπτώσεις φοροδιαφυγής
 - Εισαγγελικές Αρχές, για κάθε αδίκημα που συνδέεται με μη δηλωθείσες ή παράνομες πηγές πλουτισμού, όπως η δωροδοκία, η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, η υπεξαίρεση
 - Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης — για την περίπτωση που οι μη δηλωθείσες χρηματοοικονομικές ροές συνδέονται με νομιμοποίηση παράνομων εσόδων.

3.2 Καταγραφή και αρχειοθέτηση

Σε περίπτωση που δεν εντοπίζεται παρατυπία στη δήλωση περιουσιακής κατάστασης ή το όργανο ελέγχου δεν είναι σε θέση να αποδείξει επαρκώς την παρατυπία και έχει εξαντλήσει όλα τα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με ανακριτικές και δικωκτικές αρχές, η υπόθεση θα πρέπει να τίθεται στο αρχείο και να καταγράφεται η απόφαση αρχειοθέτησης. Με τη χρήση τυποποιημένης φόρμας θα πρέπει να καταγράφονται επίσης όλες οι σχετικές πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιήθηκαν – αυτό διευκολύνει τους ελεγκτές, σε περίπτωση που σχηματιστεί νέα υπόθεση εναντίον του ίδιου υπόχρεου, ώστε να ελέγχεται κατά πόσο πρόκειται για «νέες» κατηγορίες ή αυτές αποτελούν αντικείμενο συναφούς προηγούμενου ελέγχου.

4. Παράρτημα: Σχέδιο κριτηρίων κινδύνου

4.1 Εσωτερική συνοχή της δήλωσης

4.1.1 Οικονομικά κριτήρια

4.1.1.1 Αριθμητικά όρια

Τα παρακάτω κριτήρια πληρούνται, όταν υπερβαίνεται το αριθμητικό όριο.

- Απόλυτα χρηματικά όρια
 - Μετρητά άνω του συνολικού ποσού των ΧΧ €
 - Καταθέσεις άνω του συνολικού ποσού των ΧΧ €
 - Ακίνητα συνολικής αξίας άνω των ΧΧ €
 - Ακίνητα αξίας κάτω των ΧΧ € ανά τετραγωνικό μέτρο (υπερβολικά χαμηλή αξία)
 - Συνολική αξία όλων των οχημάτων άνω των ΧΧ €
 - Ετήσιο εισόδημα στην αλλοδαπή συνολικής αξίας άνω των ΧΧ €
 - Τραπεζικές καταθέσεις στην αλλοδαπή συνολικής αξίας άνω των ΧΧ €
 - Συνολική αξία δώρων άνω των ΧΧ € ή ένα δώρο αξίας άνω των ΧΧ €
 - Δάνεια σε τρίτους συνολικής αξίας άνω των ΧΧ €
 - Δάνεια σε αλλοδαπούς τρίτους συνολικής αξίας άνω ΧΧ €.
- Απόλυτα αριθμητικά όρια
 - Αριθμός ακινήτων άνω των ΧΧ
 - Αριθμός οχημάτων άνω των ΧΧ
 - Αριθμός άλλων κινητών άνω των ΧΧ.
- Απόλυτα όρια μεγέθους
 - Ακίνητα συνολικού εμβαδού άνω των ΧΧ τετραγωνικών μέτρων.

Τα ανώτατα όρια μπορούν να ρυθμιστούν ανάλογα με τον κλάδο, το μισθολογικό κλιμάκιο και τυχόν κατοχή θέσης ευθύνης των υπόχρεων, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα διαφορετικά επίπεδα εισοδημάτων.

4.1.1.2 Οικονομική σχέση μεταξύ των δηλωθέντων αντικειμένων

Αυτό το όριο συσχετίζει τα αντικείμενα των εισερχόμενων και των εξερχόμενων χρηματοοικονομικών ροών:

- Οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο άνω της αξίας του ετησίου μισθού (ή άνω του XX % του ετησίου μισθού) – αφορά σε μέλη της οικογένειας ή/και υπόχρεους
- Οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο άνω του ποσού των «αρχικών καταθέσεων + το ετήσιο εισόδημα από την ιδιότητα του υπόχρεου» (αρχικές καταθέσεις = νοούνται οι καταθέσεις στην αρχή του ελεγχόμενου έτους/της ελεγχόμενης χρήσης) – αφορά σε μέλη της οικογένειας ή/και υπόχρεους
- Τρέχουσες καταθέσεις άνω του ποσού των «αρχικών καταθέσεων + το ετήσιο εισόδημα από την ιδιότητα του υπόχρεου» (αφορά στον υπόχρεο)
- Τρέχουσες καταθέσεις άνω του ποσού «των αρχικών καταθέσεων + του εισπραχθέντος μισθού» (αφορά σε μέλος της οικογένειας)
- Τρέχουσες καταθέσεις μελών της οικογένειας μεγαλύτερες του 90% του ποσού που ισοδυναμεί με τις καταθέσεις των μελών της οικογένειας, όταν αυτές προστίθενται στις καταθέσεις του υπόχρεου (καταθέσεις οικογένειας + καταθέσεις υπόχρεου)
- Δάνεια προς τρίτους άνω του ποσού των «αρχικών καταθέσεων + ετησίου εισοδήματος από την ιδιότητα του υπόχρεου»
- Δώρα προς τον υπόχρεο > ετήσιος μισθός του υπόχρεου
- Δώρα προς μέλος της οικογένειας > ετήσιος μισθός του μέλους της οικογένειας ή του υπόχρεου
- Καταθέσεις μέλους της οικογένειας > XX-πλαίσιο του ετησίου εισοδήματος του μέλους της οικογένειας
- Εισόδημα από επιχείρηση του υπόχρεου > εισόδημα από την ιδιότητά του ως υπόχρεου
- Εισόδημα από επιχείρηση μέλους της οικογένειας > εισόδημα από την ιδιότητά του ως υπόχρεου.

4.1.1.3 Αναλογία προς τις αξίες αναφοράς

- Εισόδημα από την επιχείρηση του υπόχρεου με την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου μεγαλύτερο κατά XX % από το εισόδημα του μέσου δημοσίου υπαλλήλου
- Αγορά οχήματος αξίας μικρότερης κατά XX % σε σχέση με τις αξίες αναφοράς (λαμβάνοντας υπόψη τη μάρκα, την ηλικία κλπ. – απαιτείται τακτική επικαιροποίηση των στοιχείων αυτών)
- Αξία ακινήτου μικρότερη κατά XX % από τις αξίες αναφοράς (όπως αυτές προσδιορίζονται με βάση τον Ταχυδρομικό Κώδικα ή ανά ευρύτερες περιοχές).

4.1.1.4 *Ισορροπώντας τις εισερχόμενες και εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές*

Η αναλογία των εισερχόμενων και εξερχόμενων ροών αφορούν μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο:

- Τρέχουσα χρήση: Υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των εισερχόμενων και εξερχόμενων χρηματοοικονομικών ροών καθ' όλη την τρέχουσα οικονομική χρήση.
- Περίοδος έναρξης καθκόντων: Υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ εισερχόμενων και εξερχόμενων χρηματοοικονομικών ροών από την ανάληψη καθκόντων του υπόχρεου έως και το τέλος του έτους.
- Περίοδος κτήσης κινητών ή ακινήτων: Σε περίπτωση κτήσης νέου περιουσιακού στοιχείου, τα απαιτούμενα για την κτήση δεδουλευμένα εισοδήματα (+ καταθέσεις) ήταν διαθέσιμα τόσο κατά το χρόνο κτήσης του ή μόνο κατά το τέλος του έτους; Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης μπορούν να είναι παραπλανητικές, η αγορά ενός αυτοκινήτου πιθανόν να μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο στην περίπτωση που ληφθεί υπόψη το εισόδημα του μηνός Δεκεμβρίου, ωστόσο η αγορά μπορεί να έχει πραγματοποιηθεί ήδη από τον Ιανουάριο της προηγούμενης χρήσης.
- Οι παραπάνω κανόνες θα πρέπει να εφαρμόζονται ξεχωριστά για τον υπόχρεο και για κάθε μέλος της οικογένειάς του. Για την ακρίβεια, χρειάζονται παραπάνω από μία δηλώσεις για την ισορρόπηση των χρηματοοικονομικών ροών. Οικονομική βάση για την αρχή της περιόδου αποτελεί, συνήθως, η δήλωση που υποβλήθηκε κατά το προηγούμενο έτος. Επομένως, η συνοχή δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο μία δήλωση κι έτσι δεν είναι μόνο «εσωτερική». Ωστόσο, δεδομένου ότι η ισορρόπηση αυτή αφορά μόνο στην υπό έλεγχο περίοδο (συνήθως την προηγούμενη οικονομική χρήση), καταγράφεται στην παρούσα μελέτη στην ενότητα για την «εσωτερική συνοχή».

4.1.2 **Μη οικονομικά κριτήρια**

4.1.2.1 *Κενά στη δήλωση*

Αν ο υπόχρεος δεν συμπληρώσει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία στη δήλωση, αυτό ενδεχομένως να είναι ύποπτο, ειδικότερα στις εξής περιπτώσεις:

- Εφόσον υπάρχουν μέλη της οικογένειας, αλλά δεν παρέχονται πληροφορίες για τα εισοδήματα ή τα περιουσιακά τους στοιχεία ή αυτά παρουσιάζονται ως μηδενικά
- Περιουσιακά στοιχεία δηλωθέντα ως «αγνώστου» αξίας
- Νέα κινητά πράγματα για τα οποία δεν δηλώνεται το τίμημα αγοράς τους
- Μηδενικές ή μη συμπληρωμένες αποταμιεύσεις/τραπεζικές καταθέσεις
- Μηδενικό ή μη συμπληρωμένο εισόδημα.

4.1.2.2 Συμπληρωμένα πεδία

Ορισμένα είδη εισοδήματος και περιουσιακών στοιχείων είναι συχνά από μόνα τους ύποπτα:

- Ακίνητη περιουσία στην αλλοδαπή
- Τραπεζικοί λογαριασμοί στην αλλοδαπή
- Εισοδήματα αλλοδαπής
- Εταιρείες/επιχειρήσεις στην αλλοδαπή
- Αεροσκάφη (ελληνικά ή/και ξένα)
- Πλοία (ελληνικά ή/και ξένα)
- Συγκυριότητα περιουσιακών στοιχείων με νομικά πρόσωπα ή αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα.

4.1.2.3 Λογική αλληλουχία των στοιχείων

Η ενότητα αυτή εντοπίζει συνδυασμούς πεδίων που, στην πραγματικότητα, ο συνδυασμός τους είναι αδύνατος:

- Πεδίο ακινήτων «γκαράζ» + πεδίο οχημάτων «κενό»
- Δηλωθέν εισόδημα από επιχείρηση, χωρίς να δηλώνεται κυριότητα σε επιχείρηση
- Δεύτερο δηλωθέν εισόδημα, χωρίς να δηλώνονται στοιχεία εργοδότη
- Δηλωθείσα κυριότητα ακινήτων αλλά όχι στην καταχωρημένη τοποθεσία.

4.1.2.4 Λέξεις - Κλειδιά

Ορισμένες λέξεις-κλειδιά σηματοδοτούν τον σχηματισμό μοτίβων κατασκευής νόμιμου εισοδήματος («Βρήκα τα χρήματα στο δρόμο»):

- Κέρδη από καζίνο
- Λαχείο
- Εύρεση μετρητών
- Εισόδημα από συγκεκριμένους τύπους επιχειρήσεων που παρουσιάζουν ελάχιστες προϋποθέσεις καταχώρησης/δημοσίευσης και είναι γνωστό ότι λειτουργούν ως πρόσοψη για τη συγκάλυψη άλλων δραστηριοτήτων (ανάλογα με το εκάστοτε εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο: γεωργία, καλλιέργεια εξωτικών φυτών, αλιεία κλπ.)
- Μάρκες πολυτελείας (Porsche, Patek Philippe, etc.).

4.2 Αλληλουχία με προηγούμενες υποβληθείσες δηλώσεις

4.2.1 Ξαφνική αύξηση εισοδήματος

- Αύξηση ετησίου εισοδήματος σε ποσοστό μεγαλύτερο του XX %.

4.2.2 Μοτίβα εισοδήματος

- Λήψη χρηματικών δώρων ή παρόμοιων «δωρεάν εισοδημάτων» (κέρδη καζίνο/λαχείου κλπ.) άνω του ποσού των XX € για περισσότερα από XX συνεχόμενα έτη ή εντός XX ετών.

4.2.3 Ξαφνική αύξηση περιουσιακών στοιχείων

- Περισσότερα από XX νέα περιουσιακά στοιχεία (ο κανόνας εφαρμόζεται για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων ξεχωριστά – ακίνητα, οχήματα, κλπ.).

4.2.4 Εκποίηση περιουσιακών στοιχείων

- Εξαφάνιση περιουσιακού στοιχείου, χωρίς να δηλώνεται το σχετικό εισόδημα που προήλθε από την εκποίησή του
- Αλλαγή παραμέτρων περιουσιακού στοιχείου σε ποσοστό μεγαλύτερο του XX % (π.χ. το ακίνητο δηλώνεται με εμβαδόν 200 τ.μ. το 2016, ενώ το 2017 με εμβαδόν 350 τ.μ.)
- Εκποίηση ακινήτων με αύξηση της αξίας τους κατά XX % ποσοστό επιπλέον για κάθε έτος κτήσης του σε σχέση με την αρχική αξία αγοράς του (για παράδειγμα: αν η αξία του ακινήτου αυξάνεται κατά 10 % για κάθε έτος κτήσης και ο συνολικός χρόνος κτήσης ανέρχεται σε 3 έτη, η μέγιστη τιμή εκποίησης μπορεί να είναι 30 % επιπλέον της τιμής αγοράς)
- Τιμή εκποίησης οχήματος ίση ή μεγαλύτερη από την τιμή αγοράς
- Εκποίηση άλλων κινητών με αύξηση της αξίας τους κατά XX % ποσοστό επιπλέον για κάθε έτος κτήσης τους σε σχέση με την αρχική αξία αγοράς τους (για παράδειγμα: αν η αξία αυξάνεται κατά 10 % για κάθε έτος κτήσης και ο συνολικός χρόνος κτήσης ανέρχεται σε 3 έτη, η μέγιστη τιμή εκποίησης μπορεί να είναι 30 % επιπλέον της τιμής αγοράς)
- Αγοραπωλησίες περιουσιακών στοιχείων μεταξύ μελών της ίδιας οικογένειας (καθώς σε αυτή την περίπτωση είναι ευκολότερο να συμφωνηθούν εικονικές τιμές εκποίησης).

4.2.5 Μείωση πλούτου

- Το συνολικό ποσό των αποταμιεύσεων μειώνεται κατά ποσοστό λιγότερο του XX % χωρίς να επέρχεται αλλαγή στην αξία των λοιπών περιουσιακών στοιχείων και στα δάνεια που παραχωρούνται σε τρίτους (ή εντοπίζονται μικρές διαφοροποιήσεις).

4.2.6 Ισορροπώντας εισερχόμενες/εξερχόμενες χρηματοοικονομικές ροές

- Υπάρχει αναλογία των εισερχόμενων και εξερχόμενων ροών σε χρονικό διάστημα ορισμένων ετών (εξετάζοντας τα στοιχεία χωριστά για τον υπόχρεο και για κάθε μέλος της οικογένειας); Ο κανόνας εφαρμόζεται άπαξ για όλες τις δηλώσεις προηγούμενων ετών, οι οποίες δεν ελέγχθηκαν βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στην ενότητα.

4.3 Επιπλέον σκέψεις

4.3.1 Σαφήνεια δεδομένων

Η ηλεκτρονική βάση δεδομένων θα πρέπει να περιέχει στοιχεία, τα οποία να μπορούν να αναγνωστούν με σαφήνεια από το πρόγραμμα. Αναπτυσσόμενες λίστες (“pull-down menus”) που εμποδίζουν τους υπόχρεους να χρησιμοποιούν διάφορους τύπους αριθμών ή περιγραφικές πληροφορίες για μεγαλύτερη σαφήνεια των δηλούμενων στοιχείων.

4.3.2 Σύνθετα ή αυτόνομα κριτήρια;

Τα περισσότερα κριτήρια κινδύνου θα μπορούσαν να πυροδοτήσουν από μόνα τους τη διενέργεια ενός ελέγχου. Είναι, όμως, πιθανόν ορισμένα κριτήρια να αποτελούν ήσσονος σημασίας κίνδυνο. Σε αυτή την περίπτωση, ο κάθε κίνδυνος βαθμολογείται με πόντους. Όταν δύο ή περισσότερα κριτήρια κερδίζουν πόντους άνω ενός προκαθορισμένου ορίου, αυτό οδηγεί στη διενέργεια ελέγχου.

4.3.3 Εμπιστευτικότητα των κανόνων

Τα κριτήρια κινδύνου θα έπρεπε να είναι εμπιστευτικά. Ο ευφυής υπόχρεος πρέπει να μην έχει πρόσβαση στη σχετική πληροφορία, ώστε να μην εκμεταλλεύεται τα κριτήρια αυτά προς όφελός του. Εν προκειμένω, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο οι πολίτες μπορούν να ζητήσουν να τους γνωστοποιηθούν τα κριτήρια κινδύνου βάσει της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων, και τι μπορεί να γίνει, σε αυτή την περίπτωση, ώστε να μην είναι ευρέως προσβάσιμα τα κριτήρια κινδύνου. Πέρα από αυτό, τα όργανα ελέγχου θα μπορούσαν – προς ενίσχυση της διαφάνειας – να δημοσιεύσουν μια αόριστη περιγραφή των γενικότερων κριτηρίων, ώστε να μην είναι δυνατό να εξαχθούν τα συγκεκριμένα κριτήρια.

4.3.4 Κριτήρια μέσω αυτοματοποιημένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων

Η παραπάνω λίστα κριτηρίων μπορεί να επεκταθεί εφόσον η ηλεκτρονική βάση υποβολής δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης διασυνδεθεί με άλλες βάσεις δεδομένων. Σε αυτή την περίπτωση, οποιαδήποτε ασυνέπεια εντοπίζεται, πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο, στα δηλωθέντα στοιχεία σε σχέση με τα καταχωρηθέντα στοιχεία άλλων βάσεων, θα πρέπει να αποτελεί έναυσμα για τη διενέργεια ελέγχου.

4.3.5 Επίπεδο επεξεργάσιμου αριθμού δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Ένα προσχέδιο των κριτηρίων κινδύνου θα πρέπει να δοκιμαστεί στο ηλεκτρονικό σύστημα, ώστε να καθοριστεί ο αριθμός των δηλώσεων που σηματοδοτούνται ως επικίνδυνες βάσει των κανόνων. Τα όρια μπορούν να αυξομειώνονται χειροκίνητα, ώστε να προσαρμόζεται ο αριθμός των σηματοδοτούμενων ως επικίνδυνων δηλώσεων σε ένα διαχειρίσιμο επίπεδο, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο.

4.3.6 Follow-up: Πεδίο ελέγχου

Ορισμένοι κανόνες θα δώσουν έναυσμα για τη διενέργεια πλήρους ελέγχου, ενώ κάποιοι άλλοι θα πυροδοτήσουν μόνο προκαταρκτικούς ελέγχους (βλ. ανωτέρω 2.5.2). Για παράδειγμα, μια αναντιστοιχία που εντοπίζεται μεταξύ των δηλωθέντων εισοδημάτων και δαπανών συνήθως απαιτεί τη διενέργεια πλήρους ελέγχου, ενώ κενό στο πεδίο «εισοδήματα» μπορεί εύκολα να δικαιολογηθεί με τη διενέργεια ενός προκαταρκτικού ελέγχου που θα εστιάζει στα εισοδήματα.

oecd.org/corruption

